

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	219
Land:	Rusland
Kilde:	Landinfo
Titel:	Respons. Nord-Kaukasus. Etterlysningslister
Udgivet:	31. maj 2010
Optaget på baggrundsmaterialet:	22. juni 2010

Respons

Nord-Kaukasus: Etterlysningslister

Problemstilling/spørsmål:

- Når det henvises til lister over etterlyste; hvilke lister er dette?
- Hva skal til for å stå på en offisiell lokal etterlysningsliste?
- Hva skal til for å stå på en uoffisiell lokal etterlysningsliste?
- Når går en person over fra å være lokalt etterlyst til å være føderalt etterlyst?
- Pågripes personer fra Nord-Kaukasus andre steder i Den russiske føderasjon?
- Når havner en person på listen over etterlyste høyt profilerte opprørere?
- Har politi ved kontrollpostene oversikt over etterlyste personer/tilgang til ettersøkningslister?

Ulike lister over etterlyste personer

Ifølge ulike kilder, blant andre Memorial i Moskva, eksisterer det tre typer ettersøkningslister i Nord-Kaukasus. Disse listene er lokale offisielle lister, føderale offisielle lister og lokale uoffisielle lister (intervjuer i Moskva, februar 2010a)

I tillegg til disse tre typene lister finnes det ifølge en anerkjent menneskerettighetsorganisasjon i Moskva etterlysningslister over såkalt høyt profilerte opprørere. Dette er personer som er ettersøkt for alvorlig kriminelle virksomhet.

Ifølge samme menneskerettighetsorganisasjon eksisterer det ingen formell prosedyre for å få vite om en person står på en etterlysningsliste. En måte å få tilgang til denne informasjonen på vil eventuelt være gjennom bekjente innen politivesenet (intervju, februar 2010).

En diplomatisk kilde opplyser at personer som er mistenkt eller siktet for straffbare handlinger i Russland blir etterlyst. Etterlysningene registreres i elektroniske registre. Sakene blir i utgangspunktet registrert lokalt i det distriktet der de straffbare handlingene har funnet sted. Avhengig av den straffbare handlingens karakter og vurderinger og prioriteringer for hver enkelt sak, kan etterlysningen utvides til nasjonalt nivå eller til internasjonalt nivå via Interpol. Ved kontakt med det offentlige som for eksempel ved utstedelse av pass,

Respons **Nord-Kaukasus: Etterlysningslister**

bostedsregistrering, registrering av fast eiendom eller bil blir personopplysninger kontrollert mot disse registrene (intervju, februar 2010).

Hva skal til for å stå på en offisiell lokal etterlysningsliste?

Ifølge en diplomatisk kilde må det være grunnlag for mistanke i en offisiell straffesak før en person blir offisielt etterlyst. Det vil si at straffeprosessuelle tiltak må være satt i gang (intervju i Moskva, februar 2010).

En journalist fra Kavkaz Uzel (intervju, februar 2010) viser også til at det må være et formelt grunnlag som fører til at en person etterlyses lokalt. Han opplyser at det brukes enkle etterforskningsmetoder og at vitneførsel ofte er avgjørende bevis. Grunnet manglende ressurser brukes tekniske bevis som avlytting i liten grad. Dette er blant annet også bakgrunnen for at tilståelser og oppgivelse av navn på opprørere fremtvinges under tortur, ifølge journalisten. Journalisten viser til at bruken av tortur er en arv fra sovjettiden som for det meste anvendes på terrorismerelaterte forbrytelser. Videoopptak er et annet bevismateriale. Opptakene undersøkes meget nøye for å kartlegge hvem som er i bildet. De som fremkommer på et bilde sammen med opprørere har stor sjanse for å bli satt på en etterlysningsliste. Bildet blir vurdert som et sterkt bevis og sterkere enn vitnebevis som fremkommer under tortur og press. Dette til tross for at videoopptaket er et indirekte bevis, ifølge journalisten.

En representant for Memorial opplyser det samme, og hevder at venner og slekt til opprørere som har lagt ut videoopptak tilgjengelig på nettet ofte blir satt på en etterlysningsliste (intervju, mars 2010b).

En representant for en internasjonal NGO opplyser at prosedyrene for å opprette en sak som regel blir fulgt. Representanten opplyser at det er ved innhenting og vurdering av bevis at tilfeldighetene råder (intervju, februar 2010).

De ulike politidistriktene i Tsjetsjenia deler informasjonen fra offisielle lokale lister med hverandre slik at informasjonen vil være kjent på tvers av distriktene (intervju med menneskerettsorganisasjon i Moskva, februar 2010).

Hva skal til for å stå på en uoffisiell lokal liste?

Uoffisielle etterlysningslister er uten skriftlig grunnlag og bygger i alt vesentlig på løse antagelser, ifølge en journalist fra Kavkaz Uzel. Politiet fører selv opp personer på uformelle lister og listene baserer seg ikke på reelle saker. Det eksisterer mange slike lister, ifølge journalisten (intervju, februar 2010).

En representant for Memorial opplyser likeledes at det finnes uoffisielle etterlysningslister i Nord-Kaukasus (intervju, februar 2010a). En annen representant for Memorial opplyser at det er mange ulike sikkerhetsgrupper i Tsjetsjenia og Ingusjetia som har tillatelse til å etterforske saker og at en del av disse gruppene lager egne uoffisielle etterlysningslister (intervju mars 2010b).

En diplomatisk kilde opplyser at påtalemyndigheten som myndighet ikke kan operere med registreringer som de nasjonale listene ikke kan stå inne for. Den enkelte politimann kan imidlertid ha en privat agenda grunnet for eksempel hevn som gjør at en person settes opp på

Respons Nord-Kaukasus: Etterlysningslister

en uoffisiell liste. Dette er imidlertid et forhold som det er vanskelig å få eksakt informasjon om (intervju, februar 2010).

En anerkjent menneskerettighetsorganisasjon i Moskva opplyser at hvis en person står oppført på en uoffisiell etterlysningsliste, kan vedkommende risikere systematiske anholdelser av politi og sikkerhetsstyrker (intervju i Moskva, februar 2010).

Når går en person over fra å være lokalt etterlyst til å være føderalt etterlyst?

Ovennevnte menneskerettighetsorganisasjon opplyser at den eneste måten å komme på en føderal etterlysningsliste er å være under offisiell etterforskning. Det må være åpnet en sak på vedkommende (intervju, februar 2010).

Ifølge en representant for en internasjonal NGO så er det ikke klare regler for når en person går over fra kun å stå på en lokal etterlysningsliste til å stå på en føderal etterlysningsliste. Den russiske straffeloven er vag. Ifølge ovennevnte organisasjon blir betingelsene for å sette en person på en føderal liste bestemt av instruks fra myndighetene. Videre opplyses det at ifølge loven vil en person settes på en føderal liste, som regel etter to - seks måneder, dersom søket etter denne personen har vært mislykket. En annen betingelse er at den kriminelle handlingen som har vært begått må ha vært av alvorlig art. Innenfor begrepet "alvorlig kriminalitet" defineres ifølge ovennevnte representant også kriminelle handlinger hvor strafferammen er under 10 år. Bistand til opprørere som straffes etter § 208 i russisk straffelov går inn under denne kategorien (intervju, februar 2010; e-post, mars 2010).

Den samme representanten opplyser at en føderal etterlysning kan utstedes av ulike instanser som Innenriksministeriet (MVD), Sikkerhetstjenesten (FSB) eller Etterforskningskomiteen (Investigating Committee), avhengig av den enkelte strukturs prioriteringer. Representanten opplyser at det er opp til den enkelte myndighetsstruktur hvorvidt en person settes på en føderal liste eller ikke. Ut fra dette er det, ifølge representanten for en internasjonal NGO svært trolig at en person som er etterlyst for opprørsvirksomhet eller bistand til opprørsvirksomhet blir satt på en føderal liste. Representanten viser som et eksempel til § 205(1) i Straffeloven, "involvement of a person on the commission of crimes of terrorist nature or otherwise assisting in their commission" (Criminal Code 1996). § 205 (1) er under jurisdiksjon av Sikkerhetstjenesten (FSB) (e-post, mars 2010).

På spørsmål om det er visse typer handlinger som automatisk fører til at en person settes på en føderal etterlysningsliste, opplyser ovennevnte representant at det finnes ingen lovhjemmel for automatisk å sette en person på en etterlysningsliste. En person blir imidlertid føderalt etterlyst hvis vedkommende unngår kontakt med myndighetene/etterforskerne og ikke møter opp ved innkallelse (e-post, mars 2010).

En journalist fra Kavkaz Uzel opplyser at er en person ettersøkt for forbrytelser etter § 208 og 209 i den russiske straffeloven, så vil vedkommende vanligvis være ettersøkt i hele føderasjonen (intervju, februar 2010).

En representant for Memorial (intervju, februar 2010a) hevder at hvis en person er etterlyst i Tsjetsjenia eller i Ingusjetia, så vil han også være etterlyst i det øvrige Russland.

Pågripes personer fra Nord-Kaukasus andre steder i Den russiske føderasjon?

Det forekommer at personer fra Tsjetsjenia eller Ingusjetia pågripes utenfor Nord-Kaukasus. Representanten for Memorial viser til et konkret tilfelle med en person som ble pågrepet i Moskva av tsjetsjensk politi. Dette skjedde i august 2009. Vedkommende skal ha stått på en etterlysningsliste, men representanten for Memorial vet ikke hva som førte til etterlysningen. Politiet skal ha opplyst at vedkommende skulle føres som vitne. Han ble tatt til flyplassen og sendt til Groznyj, men Memorials advokat klarte å få ham løslatt neste dag. Representanten for Memorial opplyser at det ikke er ofte at slike pågripelser av tsjetsjenere skjer i det øvrige Russland, men at det skjer (intervju, februar 2010a).

En annen menneskerettighetsorganisasjon i Moskva opplyser også at det finnes flere eksempler på at personer som har gitt bistand til opprørere i Tsjetsjenia har blitt pågrepet andre steder i Russland (intervju, februar 2010). Den samme organisasjonen opplyser dessuten at familien til opprørere ofte opplyser at opprørerne befinner seg i utlandet for på den måten å unngå problemer.

Organisasjonen For Human Rights viser til at personer fra Nord-Kaukasus som pågripes øvrige steder i Den russiske føderasjon er høyt profilerte personer. Representanten viser til opposisjonspolitikeren Maksjarip Ausjev fra Ingusjetia som ble drept i oktober 2009. Slektninger av Ausjev ble bortført i St. Petersburg i desember 2009 og deres skjebne er fortsatt uvisst. Videre ble flere av hans slektninger drept i Nord-Kaukasus (intervju, februar 2010).

En menneskerettighetsorganisasjon i Moskva viser til at en person kan pågripes, varetektsfengsles og løslates uten å bli tiltalt. Personen blir tatt av den lokale etterlysningslisten¹, men byråkratisk treghet gjør at navnet fremdeles kan stå på føderal liste (intervju, februar 2010).

Når havner en person på listen over "high risk", såkalt høyt profilerte?

Ifølge en anerkjent menneskerettighetsorganisasjon i Moskva opererer myndighetene i Tsjetsjenia med etterlysningslister over høyt profilerte personer. Listene inneholder bilder og sendes ut til kontrollposter, politistasjoner og flyplasser. Tsjetsjensk sikkerhetstjeneste opererer både i St. Petersburg og i Moskva og disse er mest opptatt av de høyt profilerte tilfellene. Organisasjonen opplyser at hvis en person er ettersøkt for å ha gitt bistand til en opprører, så er ikke dette et forhold som gjør at vedkommende automatisk settes på en etterlysningsliste over høyt profilerte.

Organisasjonen opplyser videre at er det derimot en person som er i slekt med en kjent opprører, så vil han kunne være i en utrygg/farlig situasjon i hele Russland (intervju i Moskva, februar 2010).

En journalist i Kavkaz Uzel opplyser også at politiet henger opp egne plakater over etterlyste som er i gruppen "høyt profilerte"(intervju, februar 2010).

¹ Dette ble nevnt av flere kilder og er behandlet i Landinfos notat Tsjetsjenia/Ingusjetia: Situasjonen til tidligere politimenn, under punkt 4.2 (Landinfo 2010).

Har politi ved kontrollpostene oversikt over etterlyste personer/tilgang til ettersøkningslister?

Ifølge en anerkjent menneskerettighetsorganisasjon i Moskva er det ikke alle biler som sjekkes ved kontrollpostene. Enkelte ganger stopper politiet en rekke biler og andre ganger ingen. Situasjonen er ikke forutsigbar. Passasjerens pass sjekkes kun enkelte ganger. Kontrollpostene har imidlertid lister over personer mistenkt for alvorlig kriminalitet, såkalt høyt profilerte. I tillegg har de lister over stjalne biler eller biler angivelig brukt av opprørere. Organisasjonen opplyser at det er langt færre kontrollposter i Tsjetsjenia i dag enn for få år tilbake (intervju, februar 2010).

Denne informasjonen ble også formidlet under Landinfos tjenestereise til Nord-Kaukasus i juni 2009 (Landinfo 2009). En representant for en internasjonal organisasjon opplyste at det absolutt er mulig å passere grensene ut av Tsjetsjenia selv om man er ettersøkt. De bevoktede grensepostene har ikke installert datasystem og har dermed ikke mulighet til å sjekke hvorvidt en person er ettersøkt eller ikke. Representanten opplyste at heller ikke alle biler stoppes på de bevoktede grenseovergangene. Dersom grensevaktene skal klare å hindre noen som er ettersøkt i å reise ut, må de ha fått eksplisitt beskjed fra sentralt hold om å se etter denne personen. Ofte er heller ikke grensepostene betjent om natten (intervju i Nord-Kaukasus, juni 2009).

En journalist fra Kavkaz Uzel opplyser at det eksisterer en "stoppliste" over personer som ikke får forlate regionen.

Journalisten opplyser videre at det er mye korrupsjon blant byråkratene i Nord-Kaukasus og den ufrie og korrupte situasjonen gjør at det sjeldent fattes riktige avgjørelser i forbindelse med etterlysninger (intervju, februar 2010).

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Respons Nord-Kaukasus: Etterlysningslister

Referanser

Skriftlige kilder

- [Criminal Code] (1996, 13. juni). *The Criminal Code of the Russian Federation No. 63-FZ of June 13, 1996*. Moskva: Statsdumaen. Tilgjengelig fra <https://www.unodc.org/tldb/showDocument.do?documentUid=8546> [lastet ned 8. september 2009]
- Landinfo (2010, 22. april). *Tsjetsjenia/Ingusjetia: Situasjonen til tidligere politimenn*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/1207/1/1207_1.pdf [lastet ned 30. april 2010]
- Landinfo (2009, 14. oktober). *Tsjetsjenia: Grensepassering for ettersøkte*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/1029/1/1029_1.pdf [lastet ned 27. mai 2010]

Muntlige kilder

- Diplomatsk kilde. Intervju i Moskva februar 2010.
- For Human Rights. Intervju i Moskva februar 2010.
- Internasjonal NGO. Intervju i Moskva februar 2010 og e-post mars 2010.
- Internasjonal organisasjon. Intervju i Nord-Kaukasus juni 2009.
- Kavkaz Uzel, journalist. Intervju i Moskva februar 2010 og Oslo mars 2010.
- Memorial. Intervju i Moskva februar 2010a.
- Memorial, lokal representant. Intervju i Oslo 16. mars 2010b.
- Menneskerettighetsorganisasjon i Moskva. Intervju i Moskva februar 2010.

© Landinfo 2010

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.